

ЯК РОЗІБРАТИСЯ В УСІХ ОСОБЛИВОСТЯХ БАЗ ДАНИХ Scopus та Web of Science?

У кожного вченого періодично постає важливе питання: в якій базі даних опублікувати свою наукову роботу? І починається вибір найкращої платформи та журналу, які ідеально підійдуть для їхнього напрямку. Втішає те, що у законодавчих вимогах до публікацій, кількість міжнародних баз даних звузили до двох: Scopus та Web of Science (WoS). Ці два мегамасштабні бібліографічні сервіси індексують величезну кількість наукових видань з різних галузей науки. І потрібно визнати, що це неоцінені джерела дослідницьких робіт, які допомагають вченим шукати необхідну інформацію, знайомитися з роботами колег, налагоджувати взаємозв'язки.

Цінності та репутація

База даних Web of Science обирає дуже клопітливий підхід до відбору наукових журналів та досліджень, а також забезпечує важкий та довший процес рецензування, що зумовлює менше шансів на індексацію. Розробники цієї платформи направляють свої сили та увагу на ретельний збір, перевірку та підтримку досліджень дійсно світового значення. Без актуального, важливого та новітнього відкриття потрапити на сторінки журналів з високим імпаکت-фактором буде важко.

На відміну від WoS, **Scopus постійно перебуває на хвилі тенденцій**, створює нові інструменти для своїх користувачів, має широкий функціонал профілю автора, публікує більше праць, активно розширює свою базу наукових журналів і статей та частіше влаштовує оновлення сервісу.

Scopus зосереджений на тому, щоби охоплювати та висвітлювати більший діапазон наукових джерел, а **Web of Science** – забезпечити глибше цитування.

Профіль вченого

У кожній базі даних розроблений дійсно зручний та інтуїтивно зрозумілий профіль автора, який той може вільно використовувати для своїх цілей.

Scopus – це безкоштовні посилання на повнотекстові роботи та бібліографію, інструменти пошуку, що уточнюють запити, допомагають знаходити веб-сторінки, інформацію про інших вчених, сайти ЗВО тощо.

Web of Science – це інструменти ідентифікації вченого, посилання на повні тексти, архів (з 1840 року). Автор може використати цитований пошук, за джерелами, обирати період часу, дисципліни. Лише нещодавно Web of Science удосконалив профіль автора та розробив для нього додаткові можливості, одні з яких є пошук серед статей, що входять у Web of Science Core Collection та врахування цитування з бази даних Emergine Sources Citation Index (ESCI).

Обидві платформи надають графічні дані для аналітичної деталізації своєї діяльності, колег та вишу.

Ризики припинення індексації статті

Ці бібліографічні платформи працюють над ретельною перевіркою якості журналів, тому висувають серйозні вимоги до видань, а ті, в свою чергу, до статей, які публікують на своїх сторінках. Таким чином, відбувається чітке врегулювання стандартів наукових публікацій, яке гарантує дотримання науково-публікаційної етики, академічної доброчесності та репутаційних моментів.

Щороку Scopus та Web of Science проводить перевірку журналів, і у разі виявлення нетипової поведінки (надто велика публікаційна активність, високі показники плагіату чи самоцитування у роботах, швидкий процес рецензування, погані відгуки про журнал тощо), реагують попередженням і, якщо журнал й надалі веде себе нетипово, припиняють його індексацію.

У Scopus працює експертна рада «CSAB» та система «Radar», які слідкують за усіма діями журналів та виявляють їхню недоброчесність. Scopus 3 рази на рік проводить виключення видань, і їхня кількість може досягати кілька сотень. У Web of Science цей процес не такий частий та масовий, але так само ведеться серйозний моніторинг та постійний перегляд усіх журналів. Опублікувавшись у WoS, шанс на припинення індексації Вашої статті, у разі виключення видання, який не виконує вимог бази даних, буде меншим, ніж у Scopus. Тому, перш ніж обрати журнал, потрібно ретельно його проаналізувати, щоб опублікувавши там свою роботу, він не «вилетів» через якийсь час.

Вартість та швидкість публікації

Scopus та Web of Science – це комерційні проекти, тому кожен науковий журнал, який входить в них веде свою редакційно-ціноутворюючу політику. Більшість наукових видань запитують у вченого публікаційний внесок, і майже на кожному сайті журналів обох платформ є інформація з приводу цього. Інколи видання не оприлюднюють ці дані, але, коли подаєш статтю через «Submission system», то розділ про здійснення оплати з'являється. Ще один випадок, з яким можуть зіштовхуватися вчені – це, коли «безоплатний» журнал може виставити рахунок по факту рецензування.

Потрібно бути готовим, що видання, що входить у WoS та має високий імпакт-фактор буде пред'являти високу вартість публікаційних зборів, бо забезпечує ретельний експертний розгляд статті висококваліфікованими рецензентами.

На прикладі журналів Elsevier відкритого та гібридного типу можна подивитися ціни на публікаційні внески без урахування податків.

Беззаперечно, в **Scopus і Web of Science** є журнали, в яких публікують статті безоплатно, але процес перемовин з редакцією, рецензування може бути складнішим та затягнутим (кілька років) через велику чергу, виникнення проблем з якістю дослідження, перекладом та структуруванням статті, оформленням документів тощо.

Публікаційний період

Публікаційний період у кожній базі даних триває по-різному, і це залежить від багатьох факторів (рівень журналу, якість і новітність дослідження, його технічне оформлення, черга на публікацію). **Якщо автор хоче публікуватися самостійно, тоді, загалом, термін буде наступним:**

Scopus: від 9 місяців до 2 років;

Web of Science: від 1 року.

Але, якщо вчений звертається до науково-публікаційної компанії, тоді стаття отримує індексацію раніше:

Scopus: від 3 до 8 місяців;

Web of Science: близько 7-10 місяців.

Обидві бази даних – це цінні джерела для реалізації діяльності кожного вченого, і, відповідаючи собі на питання, де публікуватися, апелюйте до своїх наукових задач, враховуючи власні пріоритети: якість, швидкість, гарантію, вартість, перспективу тощо.

Було б добре, щоби вчений, після завершення своїх досліджень, задавав собі інші питаннями: що зараз актуально у моїй галузі, що мені досліджувати далі, як мій інтелектуальний потенціал може бути корисним моїй державі, людям, світу. Бо саме праця науковців забезпечує відкриття, які допомагають виявляти, зупиняти нові загрози і розкривати актуальні ідеї, тенденції сьогодення. А головний біль, яку базу даних та журнал обрати для публікації, можна залишити професіоналам у науково-публікаційній сфері, бо це вже їхня першочергова задача та пріоритет.

Автор: Тетяна Журкович - шеф-редактор наукового журналу «Наука та метрика».